

Umit Guven

Barnevern - utfordringer og Minoritetsfamilier

Child Welfare
- Challenges and Minority families

Bacheloroppgave i Sosialt Arbeid

Veileder: Ieva Salkauskiene

Mai 2022

Umit Guven

Barnevern - utfordringer og minoritetsfamilier

Child Welfare
- Challenges and Minority families

Bacheloroppgave i Sosialt Arbeid
Veileder: Ieva Salkauskiene
Mai 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Barnevernet i Norge har som sin hovedoppgave å ta vare på de mest utsatte barna. Barnevernet i Norge omhandler også barn og familier fra et annet kultur og bakgrunn. I kontakten med barnevernet kan derfor opplevelsene på bekostning av bakgrunn og kultur være vidt forskjellige. Forskjellene kan komme til syne ved flere eksempler. Det kan være eksempler som nevnt i setningen ovenfor kultur, kommunikasjon og språk. Da barnevernet er et veldig omtalt organ, både i media og blant mennesker i samfunnet er det derfor viktig for både barnevernet og minoritetsfamiliene å være bevisst på forskjellene som kommer til syne. I denne oppgaven har jeg derfor gått i dybden på utfordringene barnevernet og minoritetsfamiliene støter på i kontakten med hverandre og videre drøftet teoriene som har kommet frem.

Abstrakt

The primary duty of the child welfare services is to safeguard the children and young people living under circumstances that may harm their health. The child welfare in Norway also concerns children and families from minority groups. The contact with the child welfare service can be experienced difficult when the minority families are in the picture, firstly because of the culture differences and secondly the language. The differences can be seen in several examples. Examples as stated in culture, communication, and language. The child welfare is very popular topic in the media and among people in the society, it is therefore important for the child welfare and the minority families to be aware of the differences that approach to light. Therefore, will I in this assignment discuss the challenges the child welfare service and the minority families encounter in contact with each other and further discuss the theory that has emerged.

Innhold

1.0 Introduksjon.....	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema	3
1.2 Sosialfaglig relevans.....	4
1.3 Presentasjon av problemstilling.....	4
1.4 Begrepsavklaring.....	5
1.5 Avgrensning av oppgaven	6
2.0 Metode	7
2.1 Søkeprosess	7
2.2 Kildekritikk	9
3.0 Teoretiske perspektiver	11
3.1 Barnevern	11
3.2 FN- Barnekonvensjon.....	11
3.3 Mistillit til barnevernet.....	13
3.4 Frykt for barnevernet blant minoritetsfamilier	13
3.5 Relasjonen til barnevernet.....	13
3.6 Barnevernets oppgaver og marginalisering	14
3.7 Modeller	14
3.8 Kulturforståelse/kompetanse og kommunikasjon	15
3.9 Verdi og syn på barnet.....	16
3.10 Kunnskap og profesjonelt ansvar	17
4.0 Diskusjon	19
4.1 Tilgjengelighet og tid	19
4.2 Kommunestørrelse.....	20
4.3 Kulturkompetanse og relasjonsbygging	21
4.4 Tre elementer.....	22
4.5 Arbeidsmåter	23
4.6 Kritisk Refleksjon og Empowerment	24
4.7 Tolk mot språkbarrierer.....	25
5.0 Avslutning.....	27
6.0 Referanseliste	29

1.0 Introduksjon

Temaet jeg har valgt omhandler barnevernsarbeid opp mot minoritetsfamilier. Innenfor barnevernsarbeid, har jeg valgt å fokusere på utfordringer som oppstår i møtet mellom barnevernet og minoritetsfamilier. Utfordringene kan være veldig mange, men jeg har plukket ut de jeg mener er mest relevante og interessante for meg.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Temaet mitt i denne bacheloroppgaven er barnevernsarbeid og minoritetsfamilier. Da jeg selv er fra en minoritetsbakgrunn, har det vært veldig interessant for meg å sette meg inn i hvordan kontakten mellom barnevern og minoritetsfamilier er. Hvordan kontakten fungerer og hva som er eller kan være en utfordring som oppstår når kontakten er til stede. Jeg som person er veldig interessert i dette temaet og i å sette meg inn i utfordringer som kan oppstå. Jeg har som mål å kunne gjennom denne bacheloroppgaven lære meg noe nytt innenfor dette temaet og bli enda mer belyst for hva som kan møte meg i arbeidslivet.

Kunnskapen jeg får med meg inn i ved en eventuell jobb innenfor barnevernet, kan være med på å dempe sosiale problemer som oppstår ved møte med minoritetsfamilienes utfordringer med barnevernsinstitusjonene. For å redusere negativ utvikling hos barn og familier med minoritetsbakgrunn, er det som nevnt ovenfor viktig for en sosionom å sette seg inn i utfordringer i barnevernsarbeid.

En sosionom kan jobbe på veldig mange arbeidsplasser. Det er arbeidsplasser som NAV, skole, fengsel, rusomsorgen og barnevern. En arbeidsplass som jeg godt kunne tenkt meg å jobbe i er barnevernet. Enten institusjon eller barna og familietjenesten. Hvis jeg i fremtiden, kommer inn på en barnevernsjobb, er det da viktig for meg å kunne sette meg inn i og forstå hvilke utfordringer som kan oppstå i møte mellom barnevern og minoritetsfamilier. Barn og familier i barnevernet, kan føle på mangel av respekt, hvis man ikke har gjort seg forstått på hvorfor utfordringer oppstår og respektere de forskjellige syn de andre enn de som har bodd i Norge lengre har. Jeg vil med andre ord, bidra til en forskjell der man ikke stenger ut mennesker på bakgrunn av utfordringer de har med seg inn i landet vårt.

Av den grunn har jeg valgt temaet barnevernsarbeid og minoritetsfamilier.

1.2 Sosialfaglig relevans

Som sosionom jobber man som nevnt i forrige avsnitt, innen veldig mange forskjellige retninger og arbeidsplasser.. Da det er sosionomer også innenfor barnevernstjenestene, er det da ikke til å unngå å komme i kontakt med et barn eller en familie med minoritetsbakgrunn. Ifølge barnevernsstatistikken var det i 2021, 244 barnevernstjenester i Norge. I disse barnevernstjenestene er det ifølge statistikken beregnet at 3 av 4 ansatte, enten var barnevernspedagoger eller sosionomer (Bufdir 2022). Ifølge SSB (2015) var det i utgangen av 2014, 2416 årsverk besatt av barnevernspedagoger, mens sosionomene utgjorde 1499 årsverk (Bufdir 2022). Dette viser meg at det fortsatt er barnevernspedagogene som utgjør den største faggruppen, men at også sosionomene utgjør en del av dette. Med dette støtter denne statistikken fra ssb oss at det fortsatt er sosionomer i barnevernstjenestene, derfor har dette temaet og problemstillingen en stor sosial relevans for videre løp i livet som kommende sosionom.

Det er da ifølge statistikken, veldig lave odds på at sosionomer havner i barnevernstjenestene. Både det jeg har sett i samfunnet og lest om i utdanning.no, støtter opp det jeg mener med at det er veldig mange sosionomer i barnevernstjenestene. Dette temaet er sosialfaglig relevant for mitt vedkommende, da det er veldig stor innflytelse av sosionomer i barneverntjeneste.

1.3 Presentasjon av problemstilling

Problemstillingen jeg har valgt for denne bacheloroppgaven er som følger ***Hvilke utfordringer kan oppstå i kontakten mellom minoritetsfamilier og barnevern?*** Jeg ønsker med denne problemstillingen, undersøke hva litteratur og tidligere forskning forteller om utfordringene som oppstår mellom barnevernet og minoritetsfamiliene i Norge.

Jeg vil med denne problemstillingen presisere at jeg som kommende sosionom vil se på utfordringer som kulturforskjeller, tillit, syn på barneoppdragelse og religion. Jeg vil også skrive om FN- barnekonvensjon og hva som innebærer barnets beste.

Det å være arbeidsmigrant, vil si at det er et forhold som er knyttet til arbeid (Tønnesen 2022). Det vil si at de migrerte til Norge, for å få seg jobb da dette var krevende i deres eget hjemland. Det er også forskjellige regelverk i forhold til hvor det er de migrerer i fra. Er det EU borgere, kan de fritt komme til Norge for å jobbe, men er det migranter utenfor EU, trenger de tillatelse (Tønnesen 2022).

Håpet for disse arbeidsmigrantene, er å finne seg et bedre levebrød og leve et bedre liv med tanke på økonomiske bekymringer (Tønnesen 2022).

Tiden vi lever i, er preget av globalisering. Det skal ikke mer enn noen få tastetrykk til, før man er i kontakt med en person fra en helt annen side av jorden. Det er derfor viktig, når man er i kontakt med et menneske fra et annet sted om å tenke på at disse menneskene er ikke oppvokst på samme måte og ikke er oppvokset med samme grunnmur som deg selv og de deler heller ikke samme kultur, synspunkt, og verdier.

Det er da veldig viktig å sette seg inn i den enkeltes families bakgrunn og utfordringer som kulturforskjeller, språk, tillit, syn på barneoppdragelse, som kan oppstå i kontakten man har på en arbeidsplass som barnevern, for å kunne hjelpe de på en god måte. Når det oppstår utfordrende situasjoner handlet det ofte om at man ikke forstår verken hverandres kultur eller identitet (Thunem 2021). For å unngå utfordrende situasjoner viser denne artikkelen viktigheten av å lære seg ulike kulturer og identiteter.

Helt til slutt vil jeg presisere med å fortelle at målet mitt med denne problemstillingen, som belyser utfordringer som oppstår mellom minoritetsfamilier og barnevernet er at alle, profesjoner og mennesker som jobber med minoritetsbarn og familier er oppmerksomme på forskjellene og verdiene. Det er viktig at vi som profesjonelle legger til side vår livstro i arbeidet med disse familiene og barnene.

1.4 Begrepsavklaring

Et begrep jeg vil forklare er minoriteter: Minoritet betyr et lite folkeslag i et stort samfunn (Wæhle 2018). Eksempler på en minoritet kan være det tyrkiske folk i Trondheim.

Betegnelsen minoritet brukes også om en underordnet eller marginal gruppe, definert ut ifra rasemessige eller andre trekk som språk, kultur og religion. I Norge har også noen få andre grupper status som minoriteter. Det er grupper som jøder, muslimer og sigøynere (Wæhle 2018).

Et annet begrep jeg vil forklare er begrepet kultur. Begrepet kultur omfatter en samlebetegnelse på visse fellestrekk som for eksempel nordmenn deler (Schackt 2019).

Eksempel på norsk kultur kan være at nordmenn liker å dra på fjelltur, mens en person fra Midtøsten bruker et plagg som kaftan. Dermed finnes det forskjellige kulturer avhengig av etnisitet og opprinnelse. Det er også forskjell på levesett og syn på livet.

Et annet begrep jeg vil forklare er begrepet utfordring. Ordet utfordring betyr en situasjon der man for eksempel får brukt sine ferdigheter og evner der egne grenser blir presset for hva man egentlig klarer. Det er noe det kan være mulig å oppnå, men som er litt vanskelig å oppnå (Fixdal 2018)

Når man skal beskrive noe som en utfordring, ligger det en forventning om at hvis man presser seg litt, så får man det til. Ordet utfordring legger i større grad ansvaret for løsningen på den enkelte, i stedet for at man skal jobbe sammen får å finne en løsning på et problem (Fixdal 2018).

Arbeidsinnvandrere: Dette begrepet omfatter det å vandre fra et land til et annet og har som mål der man har som hensikt i å søke arbeid. Grunnen for det kan være dårligere vilkår i opprinnelseslandet med tanke på lønn og arbeidsforhold.

Empowerment: Begrepet Empowerment er et veldig sentralt begrep i sosialt arbeid. Begrepet omhandler brukerens selvbestemmelse og representere sine egne interesser. Empowerment er også et begrep som bidrar til avmakt mellom bruker og for eksempel saksbehandler.

Brukermedvirkning: Sentralt i sosialt arbeid finner vi begrepet brukermedvirkning. Dette begrepet omhandler at for eksempel en bruker skal ta del i beslutninger som omhandler seg selv. Man skal som bruker og profesjonsarbeider sammen jobbe mot et mål.

1.5 Avgrensning av oppgaven

Jeg vil med dette også presisere at jeg vil avgrense oppgaven til minoritetsfamilier med bakgrunn som arbeidsinnvandrere. Da jeg avgrenser min bacheloroppgave til minoritetsfamilier som er arbeidsinnvandrere, vil jeg med dette skrive litt om hva det innebærer å være arbeidsmigrant og belyse litt om hvorfor de kom til Norge.

2.0 Metode

Valget av hvilken metode man bruker, avhenger av oppgavens oppbygging og problemstilling. Metode er en fremgangsmåte og et verktøy for å komme frem til ny kunnskap (Dalland 2020, s.53). Det er ulike typer metoder. Valget av hvilken metode man akkurat bruker til en bestemt problemstilling, avhenger av hvilken metode man mener egner seg best.

Metoden er som nevnt ovenfor vårt verktøy, i møte med noe vi vil undersøke. Den hjelper oss til å samle data og den informasjonen man behøver (Dalland 2020, s.54).

Da denne bacheloroppgaven er en teoretisk oppgave og metoden er litteratursøk og litteraturstudieelementer som bruker litteratursøk, er jeg som student svært avhengig av den metoden jeg benytter. En litteraturstudie er en teoretisk oppgave som bygger seg opp på data og materialer hentet fra bøker og andre skriftlige kilder, som artikler (Pettersen 2008, s.121). En litteraturstudie inneholder også systematisk søk etter den informasjonen man er ut etter. Det jeg nevner her med systematisk søk, har jeg skrevet om under neste underoverskrift.

Noen metoder er man ikke så personavhengig av, mens andre er svært personavhengige (Dalland 2020, s.56). Valget av metode er også avhengig av tidsbruken man har tilgjengelig og etiske vurderinger om hvilken metode forskeren behersker best (Dalland 2020, s. 56).

Det er også viktig for leseren å bli delaktig i hvordan utvalget av data er forekommet. God forskning og beskrivelse av metode kan være med å bidra til at leseren tydelig forstår hva man har gjort og hva som er foretatt for den spesifikke oppgavens belysning av problemstilling (Dalland 2020, s. 60).

Dette viser meg at gjennom valget av metode, er jeg selv svært personavhengig av å være bevisst på om i hvilken grad dataene jeg har samlet inn er korrekt og om den metoden jeg bruker fungerer for mitt formål.

For å belyse min problemstilling på en god og ryddig måte, har jeg derfor lagt stor vekt på å forklare metoden grundig slik at leseren av denne bacheloroppgaven kan gjøre seg forstått med systematikken og fremgangsmåten. Dette bidrar til å vekke interessen til leseren, slik at videre lesing blir interessant.

2.1 Søkeprosess

For å finne frem til nyttig data for min bacheloroppgave, har jeg både brukt systematisk søk og pensum. Ved innhenting av relevant data har jeg brukt Oria og Idunn.

Ved bruk av metoder er det en del normer og regler for hvordan man bør gå frem, dersom man som student har gjennomført arbeidet på en metodisk god måte og ærlig gjort rede for fremgangsmåten din, kan en oppgave bli vurdert som meget god selv om resultatet av undersøkelsen ikke er så entydig (Dalland 2020, s. 58)

Dette viser meg at jeg som student vil være meget påpasselig med å gjøre godt rede for meg, om hvordan jeg går frem og hvordan jeg finner frem til mine brukte data. Derfor har jeg lagt stor vekt i avsnittet nedenfor gjennom å vise hvordan jeg har gått frem og hvordan jeg har funnet frem til relevante data som jeg anvender i denne bacheloroppgaven.

Da jeg har brukt Oria, har det vært veldig lett for meg å dra til studiestedets bibliotek for å bruke datamaskinen der, til å lete etter relevante bøker som studiestedets bibliotek innehar. Til å finne frem til relevante bøker for min problemstilling, har jeg brukt søkemotoren til å søke på ord som 'Barnevern', 'Kulturforskjeller', 'Minoriteter i barnevern', 'Utfordringer i barnevern', og 'Minoritetsfamilier i barnevern'. Jeg har i søkemotoren avgrenset mine søk til 'bøker'.

Jeg har også brukt flere andre søkeord, men det er til slutt disse jeg mener er mest relevante for min oppgave. Et veldig viktig krav, er at data som er innsamlet må være relevante for problemstillingen. Det gjelder både i litteratursøk og annen informasjon (Dalland 2020, s.63). Dette støtter opp min beslutning om at jeg mener at jeg har tatt med data som jeg selv mener er relevant og som jeg har fått tilbakemelding på i fra veileder underveis i skriveprosessen.

Jeg har hele veien vært bevisst på hva problemstillingen min er og av den grunn vært veldig bevisst på å finne bøker som dekker mitt behov, gjennom å bruke håndzoek.

Jeg har kun benyttet meg av Idunn.no, for å finne frem til relevante forskningsartikler. Jeg har da i søkemotoren, brukt de samme søkeordene som jeg brukte til å finne bøker. Dette har hjulpet meg frem til å finne foreløpig fire forskningsartikler, som jeg kommer til å inkludere i min tekst ved drøfting.

Jeg har i tillegg til å søke etter pensum selv, fått god hjelp i veiledningstimene i forkant av bachelorskriving. Fikk gode tips fra både medstudenter og veileder. Dette har som nevnt i forrige punkt, vært til stor hjelp og har bidratt til å finne gode artikler og bøker.

Etter mine funn av data, har jeg også støtt på noen fordeler og begrensninger. Fordelene med mine data har vært at jeg også har tatt inspirasjon fra tidligere bachelor som er skrevet om lignende tema. Da jeg har gjort det, har det da vært vanskelig for meg å klare å vinkle disse

dataene til min problemstilling. Jeg har bevisst prøvd å finne bøker fra nyere tid, men det har ikke vært alle bøker jeg har støtt på som er fra nyere tid. Derfor har jeg noen data fra litt langt tilbake i tid og noen i fra litt nyere tid og forskning.

Fordelene har som nevnt tidligere i teksten vært at jeg har fått god veiledning, både fra medstudenter, men også fra veileder og forberedelsestimene til bachelorskriving. Jeg har fått masse god informasjon og inspirasjon til å finne gode og relevante data.

2.2 Kildekritikk

En oppgaves troverdighet og faglighet er avhengig av grunnlaget til kildene og at om de er godt beskrevet og begrunnet på den god måte (Dalland 2020, s 143).

Det å kunne vise til kildekritikk får frem den kunnskapen man innehar. Jeg har for min bacheloroppgave, vurdert mine kilder der jeg har fokus på om kildene jeg har valgt besvarer min oppgave og hvordan kvaliteten på disse kildene er. Det har vært viktig og veldig grunnleggende for meg å være sikker på at kildene jeg bruker dekker mitt behov, slik at det senere i skriveprosessen ikke skaper utfordringer for meg, som igjen kan bidra til at jeg må på leting etter ny data fordi den jeg innehar nå ikke er godt nok.

Det er i kildekritisk blikk viktig å fastslå at opplysningene som du har innhentet er troverdige og riktige. De artiklene som er hentet inn skal holde en høy standard. Gjennom fagfelle vurderingen, bidrar man til å skille vitenskapelige artikler fra fagartikler (Dalland 2020, s. 147). Derfor har jeg sørget for å velge ut de artikler som er brukt i denne oppgaven til å være fagfelle vurderte og hentet kun fra norske databaser.

Som nevnt i forrige underoverskrift, må jeg også sørge for at kildene jeg bruker har en relevans for min oppgave, mitt tema og problemstilling i en helhet.

Det store internett har for meg vært et veldig naturlig sted å lete etter mine kilder på. Internettet er full av både relevante og irrelevante artikler, og derfor har det vært viktig for meg å tilnærme meg internettets kilder med et kritisk blikk. Det med å tilnærme seg med et kritisk blikk, har også skapt noen utfordringer for meg, for det har ikke vært enkelt å velge ut hva som er godt og hva som ikke er godt av kilder. Det er en utfordring å sile ut hva som er faglig holdbare kilder av alt det som står på nettet. Å finne hva som er godt av utvalget, er derfor en utfordring (Dalland 2020, s 143). Det har vært en utfordring å finne kilder som er

vitenskapelige nok og man bør dermed ha et kritisk blikk så av den grunn valgte jeg å inkludere fagfelleverderte artikler og bøker.

3.0 Teoretiske perspektiver

3.1 Barnevern

I Norge er omsorg og barneoppdragelse i første rekke foreldrenes hovedansvar.

I noen tilfeller kan foreldre av et barn trenge behov eller støtte for hjelp til å ivareta et barns omsorg og trygghet. I slike tilfeller er det barnevernet som bistår. Barnevernet som en etat skal være en garanti som sikrer barn og unges omsorg og at de blir ivaretatt. Hva som innebærer barnevernets omsorg og oppgaver finner vi også i barnevernsloven (1992, § 1-1). Barnevernsloven formål er som følger, *Skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.*

Barnevernets hovedoppgave er først og fremst å hjelpe barn og familier. Skivenes (2015) beskriver norsk barnevern som både familieorientert og barnesentrert. Barnevernet gir hjelp og støtte til barnet og hele familien.

I noen tilfeller barnevernet ser at det ikke fungerer og at det er mangel på kontroll og støtte, kan de gripe inn. Barnevernet skal ivareta barns omsorg, når foreldrene svikter og hjelpe barn og ungdom med adferdsproblemer. Den kommunale barnevernstjenesten har ansvar for det daglige arbeidet, som å ta imot bekymringsmeldinger og sette i gang hjelpetiltak. (Sosialt arbeid bok).

Det kan i noen tilfeller være skummelt å kontakte barnevernet, enten du er nabo, venn eller øvrig familie, for barnevernet har gjerne et rykte på seg blant samfunnet som tilsier at de tar i fra foreldrene barnene uten nå særlig grunn. Dette vet jeg som kommende sosionom ikke stemmer.

3.2 FN- Barnekonvensjon

FN har vedtatt en egen barnekonvensjon med rettigheter som gjelder alle barn i verden.

Barnekonvensjonen ble vedtatt i 1989 og tredd i kraft i 1990 (Fn-Sambandet, 2022).

Barnekonvensjonen gir barn en spesiell juridisk status. Konvensjonen slår dermed fast at alle under 18 år, er barn og dermed havner under den juridiske spesiell status. I 1981 fikk Norge et

barneombud, og i 1991 forpliktet Norge seg til å følge barnekonvensjonen.

Barnekonvensjonen er også i dag en del av den norske lov. I tillegg har også Norge en egen barneminister.

Et av barns rettigheter er ingen diskriminering rettigheten. Denne rettigheten omhandler ingen forskjellsbehandling uavhengig av farge, kjønn, religion eller opprinnelse. En annen rettighet barn har er rettigheten statens ansvar. Denne rettigheten omhandler at staten for eksempel Norge, skal kunne sette barnerettighetene ut i livet. En siste rettighet jeg vil utdype er rettigheten barn uten omsorg fra familien. Denne rettigheten går utpå at barn som for eksempel ikke får omsorg eller beskyttelse, skal ha rett til om nødvendig bli plassert i et fosterhjem eller en institusjon.

FNs barnekonvensjon er synlig i norsk lov og forplikter norsk barnevern til å ta hensyn til barnets og familiens etniske, språklige, religiøse og kulturelle bakgrunn.

Hvilke utfordringer kan oppstå i kontakten mellom minoritetsfamiliene og barnevernet?

Noen av barnevernets oppgaver er å beskytte barns trygghet og rettigheter, og bistå barn og familier i en vanskelig situasjon. Ved at barnevernet gjør sine oppgaver opp mot familier og barn, kan det oppstå utfordringer og det er i denne delen jeg skal presentere noen typer av utfordringer som kan oppstå. Det er mange forhold som kan skape utfordringer mellom foreldre med minoritetsbakgrunn og saksbehandlere (Fylkesnes & Netland, 2013, s.222).

Frykten for barnevernet kan være en av de største utfordringene mellom minoritetsfamilier, minoritetsbarn og barnevernet i Norge.

Barnevernet kritiseres både for å ha for lave og for høye intervensjonsterskel (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren, 2015, s.81).

Jeg skal i denne delen av bacheloroppgaven, ta utgangspunkt i flere artikler, men også se på en undersøkelse utført av barnevernsskurator Marte Krag og førsteamanuensis i Høgskolen i Bergen Marit Netland.

Hovedgrunnen til at jeg velger akkurat denne undersøkelsen, er fordi jeg mener den er veldig relevant for å opplysning av min problemstilling i denne besvarelsen.

3.3 Mistillit til barnevernet

Det er mange minoritetsfamilier, ifølge representanter kommet fra disse miljøene om at mange minoritetsforeldre har erfart å ikke bli møtt med forståelse for verdigrunlaget og forskjellene i oppdragelse og at det er en veldig utbredt mistillit til barnevernet på grunn av dette (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren 2015, s.81). Det er også uttrykt stor bekymring rundt det med om innvandrerforeldre mottar hjelp i god nok tid eller at de får den hjelpen de behøver. Det at de får hjelp i tide og den hjelpen de har behov for, gjør både samfunnet og en tjeneste gjennom bruk av ressurser, men også får foreldre et annet syn på barnevernet. Det er jo slik at mange innvandrerfamilier har et dårlig syn på norsk barnevern (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren 2015, s.81).

3.4 Frykt for barnevernet blant minoritetsfamilier

Det er ifølge en undersøkelse gjort basert på minoritetsfamilier gjort funn av frykt for barnevernet og at dette er gjennomgående tema for samtlige minoritetsfamilier som har deltatt i undersøkelsen. I undersøkelsen forteller en mor at å høre ordet barnevern *skremmer livet av meg* ((Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren 2015, s.87). En far forteller også i samme undersøkelse at barnevernet ga han som person en negativ reaksjon og at han har inntrykk av at ingen liker barnevernet.

I materialet som har kommet frem av undersøkelsen, var oppfatningen fra de fleste slik at barnevernet primære oppgave er å ta barn fra familiene. Frykten for at barnevernet skal gripe inn og ta barna, er i samsvar med nasjonale og internasjonale studier, som viser at foreldre opplever usikkerhet og sinne i møte med barnevernet (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren 2015, s.88).

Frykten for barnevernet er primært ikke relatert til informantenes egne erfaringer, men til en rekke oppfatninger av at minoritetsfamilier generelt hadde den frykten, uten at undersøkelsen helt ga svar på hvorfor det var frykt blant minoritetsfamiliene.

3.5 Relasjonen til barnevernet

Et neste viktig tema og utfordring mellom minoritetsfamilier og barnevernet er av den oppfatningen som tilsier at foreldrene ikke føler seg inkludert i beslutninger og at det dermed fører til dårlige relasjoner og av den grunn føler foreldrene at de blir usynliggjort (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren 2015, s.89). Det er viktig at man som ansatt har en evne til- og

tar ansvar for å skape en god relasjon til ungdommene på en institusjon (Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren 2015, 89)

Det var en utfordring for en god relasjon da foreldre følte på en enveiskommunikasjon. Det vil si at under en samtale, var det kun saksbehandlerne som tok ordet og at foreldre kun svarte på de spørsmålene som var. Som en ansatt i kontakt med familier og barn, er relasjoner viktig. Det er grunnleggende å ha gode relasjoner for å gjøre en så god jobb som mulig. Foreldre gir veldig ofte uttrykk for manglende erfaring med norsk praksis, og at dette videre skaper utfordringer mellom foreldrene og barnevernet, gjennom at det ikke er lik forståelse for hvordan man gir et barn omsorg og trygghet (Weele & Fiecko, 2020, s.135).

3.6 Barnevernets oppgaver og marginalisering

Aadnes (2012) beskrev en mistillit mellom minoritetsfamiliene og barnevernet. Han forteller at foreldrene mente at barnevernet ikke verdsatte foreldrenes syn på barnets beste, fordi foreldrene følte at barnevernet presset på slik at foreldre skulle tilpasse seg den norske omsorgspraksisen, og dette mente foreldre var sårende da de ønsker selv at deres barn skal ha det godt. Minoritetsfamiliene opplyser også i samme undersøkelse at det kommer ut lite informasjon fra barnevernsarbeiderne, samt at det er lite opplæring og om hva som er barnevernet rolle.

Mange av foreldrene opplyser at de ikke helt vet hva barnevernet er og hva deres mål er. Det at mødre og fedre med innvandrerbakgrunn føler seg ikke verdsatt med tanke på den omsorgen er verken godt for familiene eller barnene. Sosialarbeiderne i barnevernet uttrykker stor bekymring for en mors omsorgskompetanse. Minoritetskvinnene blir ofte presentert som marginalisert enn andre grupper i samfunnet og dermed har behov for mer læring med tanke på oppvekst og omsorg av barn. Dette påførte kvinnene en negativ konsekvens gjennom at kvinnene følte at de ikke strekte til for sine barn (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017 s.51).

3.7 Modeller

Det er ifølge Thomsen, tre modeller i barnevernsarbeid med minoritetsfamilier. Thomsen funnet ut ifra sin undersøkelse, at barnevernet jobber med utgangspunkt i disse. Det er modeller som *ikke kulturhensyn*. Altså at arbeiderne har en holdning som tilsier at når familien bor i Norge, må man følge den norske væremåte (Skare, 1996. s,125).

En annen modell er *kategorikultur*. Det betyr at alle problemer innad i familien, kommer som følge av den type kultur familien har tilknytning til.

En siste modell er *hensynet til individer i samspill og hensyn til kultur*. Det vil si at barnevernet skulle finne sine egne metoder, og at det i kommuner skal brukes en metode der det ikke finnes nasjonal ekspertise. Altså at man skal ha en så tydelig metode, slik at arbeiderne uten nasjonal kompetanse skal kunne henvende seg til den modellen, slik at det i kommuner ikke skal skape utfordringer i møte med minoritetsbarn og familiene deres. (Skare, 1996, s.125).

Som nevnt ovenfor er kategorisering noe som kan skape fordommer og diskriminering. De som er i kontakt med barnevernet, kan føle seg urettferdigbehandlet ved at de blir satt i samme bås fordi de kommer fra en plass der barnevernsarbeidere har dårlige erfaringer i fra eller fordommer mot. Kategorisering er en identifisering foretatt av andre og kan gi konsekvenser for andres muligheter (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide 2017 s.31). Kategorisering gjort av barnevernsarbeiderne kan være et forsøk på å kontrollere individer til å tilpasse dem resten av majoriteten (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide 2017 s.31). Et eksempel på kategorisering er at innvandrerkvinner blir sett på som noe som må hjelpes og innvandrer menn som et problem av barnevernsarbeiderne (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide 2017 s.31).

Respekt for foreldrenes selvbestemmelse, og erkjennelsen av dem som med subjekter og ikke bare objekter. Man må inkludere deres meninger og ta hensyn til deres meninger uten å være fordomsfull. Det at det er mangel på kunnskap om samfunnets nye borgere, kan føre til forenklete forestillinger blant profesjonene som jobber med dem.

3.8 Kulturforståelse/kompetanse og kommunikasjon

En av de fremste utfordringene man kan møte på er kulturforskjeller på kommunikasjonen. Det kan være lett og fristende å gi kulturforskjellene og kommunikasjonen knyttet til dette skylden for alt som går galt i relasjoner mellom nordmenn og minoriteter (Sørheim & Eriksen, 2006, s.35). Kultur er ikke noe man lærer, men det overføres også fra generasjon til generasjon.

Det at det bruktes universalistisk tilnærming førte til en konsekvens i norsk sammenheng gjennom at saksbehandlerne tok rollen som kulturelle instruktører i relasjonen til foreldrene, ved at saksbehandlerne la vekt på informasjon om norsk system og hvordan forventninger systemet hadde til foreldrene og hvordan atferden ovenfor barnene skulle være (Fylkesnes &

Netland 2013, s.222). Dette gjorde at de norske saksbehandlerne fikk et forsprang på mange andre europeiske saksbehandlere gjennom å vise til informasjon slik at det senere ikke skulle oppstå mangel på informasjon som igjen kan føre til utfordringer som går ut over et barn og dens trygghet.

Viktigheten med god kommunikasjon er å oppnå forståelse og en god relasjon, ikke til å få folk til å gjøre det vi vil at dem skal gjøre. Da er det ikke kommunikasjon, men manipulasjon (Dahl & Herbert 1986). I jobben med mennesker med en annen bakgrunn kan en lett komme til uoverenstemmelser og uenighet. Kommunikasjonen kan bryte sammen fordi partene ikke klarer å bryte hverandres koder, om kultur eller noen annen utfordring (Skare, 1996, s. 137).

Kommunikasjon og språk henger sammen. I det arbeidet som gjøres opp mot mennesker med et annet morsmål, kan man enkelt støte på uenigheter på grunn av språkutfordringer. Å sette hverandre, da mener jeg minoritetsforeldre og barnevern i kategorier fører også til misforståelser som igjen fører til utfordringer og relasjonsproblemer (Skare, 1996, s.138).

Språk er som nevnt en av de store utfordringene minoritetsfamiliene og tjenestene/etatene møter på i arbeidet. Det kan i verste fall føre til at nødvendig hjelp og støtte blir oversett, hvis man som arbeider ikke setter seg inn i språkproblemene (Levin 2015, s.38). Det er en risiko for at det oppstår unødvendige utfordringer, noe som også fører til dårligere tjenestekvalitet.

Det er derfor for å unngå misforståelser bruke et språk som enklere kan forstås av den fremmedspråklige. Det er slik at mange av de som er i kontakt med barnevernet med minoritetsbakgrunn er analfabeter (Skare,1996, s.138). Dermed, i tilfeller der barnevernet er i kontakt med foreldre som er analfabeter, være en utfordring med å forstå det som foregår.

Det er ikke kun kommunikasjonsutfordringer det handler om. Men også det kulturelle, i form av bakgrunn og etnisitet. Det at barnevernsarbeiderne ikke har kulturkompetanse kan føre til utfordringer. Kulturkompetanse som en tilnærming i barnevernets møte med etniske minoriteter er derfor et tverregget sverd. Kulturkompetanse kan føre til bedre kompetanse gjennom at man er forberedt og vet hva man snakker om, men også det dårlige som diskriminering ved at arbeiderne har for lite kulturkompetanse (Rugkåsa,2017, s.78).

3.9 Verdi og syn på barnet

Minoritetsfamilienes og barnenes hjemland kan være bygd på en helt forskjellig verdi og grunnlag enn det Norge er bygd på. De kan ha helt forskjellige syn på sin stat, og dermed får

det samme synet på staten Norge og for eksempel barnevernet. De bildene flyktingene og innvandrerne har inne om sin fortid og om norsk barnevern kan være veldig kaotiske og de kan ha tankene fylte med assosiasjoner som det tar tid å ordne i løpet av en samtale (Skare, 1996, s. 137). Det er viktig å ta seg god tid for å ikke komme til misforståelse i en samtale som bygger opp relasjoner.

Et av utfordringene kan være forskjellige syn på barn og barnets behov. Det er funnet ut at mange saksbehandlere i europeiske land, hadde en ide at barn og foreldres behov kan møtes med samme type tilnærming som det var vant med å gjøre i Europa og brukte dermed universalistisk tilnærming (Weele & Fiecko 2020, s. 130).

Det kan også være at det er forskjellig syn på om et barn er gutt eller jente. Det kan være en utfordring for en barnevernsarbeider å komme inn på et jentebarn, på samme måte som på guttebarn på grunn av kultur som tilsier at jenter ikke kan være i kontakt med fremmede menn. Dette er uavhengig om det er menn i profesjoner eller ikke.

Barnevernet treffer nesten kun gutter. Det er også åpenbart flest gutter i ungdomskubbene enn det er jenter. Det er utfordrende å trenge gjennom for saksbehandlerne, til jenter på grunn av fedrenes eller brødrenes beskyttelse av jentene (Skare, 1996.s,102). Norsk barnevern er oppmerksomme på at jenter med minoritetsbakgrunn også har problemer hjemme, men at det ikke er like lett og heller ikke kommer til syne i statistikkene på grunn av det kulturelle utfordringen. Det er da en stor utfordring for en barnevernsarbeider å jobbe i slike tilfeller (Skare,1996. s 103).

3.10 Kunnskap og profesjonelt ansvar

I Norge så er man gjerne litt påpasselig med at barn skal ha en viktig stemme i det daglige. Det er ikke minoriteter så veldig vant med og dermed blir dette en utfordring ved at en saksbehandler konfronterer en forelder på familien om at et barn skal også ha mye å komme med og bestemme en god del selv. Foreldre møtte gjerne på utfordringer knyttet til regler og lover i Norge og fordømmer i den etnisk norske befolkningen (Fylkesnes & Netland 2013, s.222).

Det kan også ta litt tid for en mor eller far å endre sine roller som foreldre. En spørreundersøkelse som Redd Barna gjennomførte, viste at ungdom med minoritetsbakgrunn var avhengig av foreldrenes holdninger til det nye samfunnet. Altså at foreldrenes holdninger formet disse barn og ungdommenes holdninger til samfunnet (Skare,1996.s.94).

Kunnskap og profesjonelt ansvar i situasjoner man befinner seg i som en profesjonsarbeider er viktig. Kunnskapsbasen og kunnskapsutviklingen i forskjellige profesjoner kan analyseres ut ifra tre ulike kunnskapsdimensjoner.

Den første dimensjonen kan man knytte til å tenke. Det vil si at man skal reflektere og argumentere til den teoretiske og forskningsmessige kunnskapen i faget (Vindegg 2021 s.35).

Den andre dimensjonen knytter man til å utføre. Det forteller oss at å bruke kunnskapen man innehar i den praktiske handlingen. Altså å bruke det teoretiske man har lært på skole, skal man bruke i det praktiske.

Den tredje dimensjonen er moral. Den forteller oss at det å arbeide i tråd med profesjonens verdi.

4.0 Diskusjon

Teorien knyttet opp mot min problemstilling som er *hvilke utfordringer kan oppstå i kontakten mellom minoritetsfamilier og barnevern*, viser meg ifølge teoriene jeg har anvendt både kulturforskjeller, frykt for barnevernet, språkutfordringer og relasjonsbygging.

Videre i denne diskusjonsdelen, vil jeg se på andre detaljerte aspekter i forhold til hva teoriene jeg har anvendt tidligere forteller.

Med tanke på relasjonsbygging, forteller saksbehandlere ifølge en undersøkelse gjort av barnevernkurator Marte Krag og førsteamanuensis ved Høgskolen i Bergen Marit Netland, at å være tilgjengelig er en viktig del av barnevernsarbeid og relasjonsbygging med tanke på de minoritetsfamiliene som er i kontakt med barnevernet (Fylkesnes & Netland 2013, s.226).

4.1 Tilgjengelighet og tid

Foreldrene i den samme undersøkelsen forteller at de besitter en opplevelse av at saksbehandlerne stort sett var veldig tilgjengelige (Fylkesnes & Netland 2013, s.227). Dette viser oss at både saksbehandlerne og foreldrene var samstemte i at tilgjengeligheten var til stede, og at det dermed er med på å bedre relasjonen og relasjonsbyggingen. Tilgjengelighet og tid er veldig tett knyttet. Saksbehandlerne formidler at god nok tid var viktig for å møte utfordringene med kvalitet.

Foreldrene uttrykker at tilgjengeligheten som nevnt ovenfor i noen tilfeller er til stede, men saksbehandlerne mener at alt tar mye lengre tid i kontakten med minoritetsfamiliene kontra norske familier. Dette mener saksbehandlerne er fordi hvis det for eksempel skal fylles ut et skjema, at det da tar for lang tid å forklare innholdet i skjemaet på grunn av for eksempel språkproblemer og at noen er analfabeter (Fylkesnes & Netland 2013, s.227).

Dette forteller meg at i undersøkelsen som er basert på minoritetsfamilier og saksbehandlerne, ikke bare kommer ut familienes versjon om at det både går godt med tilgjengeligheten og ikke så godt i noen tilfeller, Dette ser vi ut ifra saksbehandlerens standpunkt kan skyldes på tidsbruk og ressurser, som alltid ikke er til stede.

Det at man legger av god nok tid til enhver familie og barn, er veldig avhengig av kapasiteten på ansatte og økonomi, som er fordelt av kommunen eller staten til den institusjonen. Det kan også være forskjeller på ressurser avhengig av hvor i landet man bor i eller om det er en stor

kommune eller ikke. Folk er generelt mer tilfredse med de kommunale tjenestene med lavt folketall en i kommuner med høye folketall (Monkerud & Sørensen 2011, s.265).

4.2 Kommunestørrelse

Ifølge Direktoratet for forvaltningsutvikling i 2009, var det bedre tilbakemeldinger angående tjenestetilbud innenfor helse og omsorg, blant befolkningen i mindre kommuner (Monkerud & Sørensen 2011, s.265).

Denne undersøkelsen, styrker påstanden om at minoritetsfamiliene føler tilgjengeligheten ikke er til stede hele tiden. Dette kan forklares med at i for eksempel en kommune som Oslo, er det vanskeligere for saksbehandlerne å sette av god nok tid for hver enkelt familie eller ungdom, grunnet stor pågang. I mindre kommuner derimot, viser det seg at det er enklere å sette av god tid til hver enkelt, for at det da i mindre kommuner er mindre pågang.

Kommunestørrelse er et viktig ord for tjenestetilbudets tilgjengelighet og økonomi. Tilfredsheten hos befolkningen med de kommunale tjenestene kan ses i sammenheng med prioritering og kostnader. Med prioritering mener vi at i små kommuner responderes det bedre med befolkningens prioriteringer. Med kostnadseffektivitet kan vi se på det som at små kommuner gjør tingene på en riktigere måte gjennom at de fordeler høyt og oppnår en høyere tjenesteproduksjon (Monkerud & Sørensen 2011, s.267).

Gjennom kommunestørrelsens betydning, kan vi med dette se at det i store kommuner fordeles mindre som en konsekvens av at det er høyere folketall i den spesifikke kommunen, som igjen fører til lavere tjenesteproduksjon og at prioriteringsterskelen blir høyere jo større kommune tjenestene operer i.

Ifølge en undersøkelse utført av Hansen (2003), finner man derimot ingen betydelige forskjeller mellom store og små kommuner (Monkerud & Sørensen 2011, s.268). Med denne undersøkelsen, kan vi se det motsatte av den forrige undersøkelsen som i denne forteller oss at lokalbefolkningen i en større kommune ikke gjengir problemer ved at de bor i en stor kommune om tilgjengeligheten av tjenestene. Dermed kan vi se på det som om at det ikke er i alle kommuner lokalbefolkningen føler på prioritering og kostnadspåvirkninger. Det kan eksempelvis være knappe ressurser i Oslo, men ikke i Trondheim. Det kan være forskjell på kommune med tanke på hvordan de fordeler godene mellom tjenestene i sin kommune.

Man kan som saksbehandler, uansett i en liten kommune med lite minoritetsfamilier eller større kommuner som for eksempel Oslo, sette seg inn i hva disse minoritetsfamilienes interesser og forståelser går ut på. Det er ikke gitt at alle som kommer til et nytt land, forstår seg på samfunnet og hvordan den fungerer. Det er profesjonenes ansvar å hjelpe til og samtidig bruke sin kunnskap til å videreutvikle samfunnets nye borgere.

Lokale forhold har en betydelig betydning for både hvordan barnevernstjenestene er organisert, og hvordan arbeidet legges opp (Monkerud & Sørensen 2011, s.269).

4.3 Kulturkompetanse og relasjonsbygging

Det viser seg at det per i dag fortsatt er mangler på kulturkompetanse i norsk barnevern. Et av modellene til (Thomsen) nevnt i (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide s.80), var et bevis på at det ikke blir tatt kulturhensyn i noen tilfeller, der saksbehandlere er i kontakt med minoritetsfamilier i barnevernets systemer.

Kulturkompetansediskursen i sosialt arbeid, kan være en type utfordring i utøvelsen av sosialt arbeid (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide ,2017 s.80).

Kulturkompetanse kan brukes som et verktøy som bidrar til at arbeidet man gjør opp mot minoritetsfamiliene blir effektivisert. (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide ,2017 s. 80). Det at minoritetsfamiliene i tidligere undersøkelser som jeg har beskrevet under teoridelen, uttrykker saksbehandlerne kulturforståelse som svak og det kan hvis saksbehandlerne kulturkompetanse øker tilby saksbehandlerne en ramme for å forstå og samhandle effektivt med andre mennesker på tvers av kulturer.

En rekke forskere innenfor sosialt arbeid, er dermed kritiske til kulturkompetanse og den forestillingen om at saksbehandlerne skal ha kompetanse om kultur (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017, s81). Aditan Ben- Ari og Roni Strier (2010) referert i (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017, s.81), påstår at man ikke trenger kulturkompetanse og at det ikke er nødvendig for å arbeide med forskjeller.

Påstanden fra Aditan og Roni referert i (Rugkåsa, Yilvisaker &Eide, 2017.s82), om at kulturkompetanse ikke er viktig, viser seg i undersøkelser at er viktig. At kulturkompetanse ikke er til stede, kan føre til mistillit og ytterligere utfordringer for saksbehandlerne og minoritetsfamiliene. Man skal som en profesjonsarbeider i dagens samfunn, sette seg inn i ulike kulturer. Etersom det i Norge ifølge SSB er 29 prosent mennesker med innslag av

utenlandsbakgrunn, er det dermed grunnleggende å sette seg inn i andre grupper mennesker og deres kulturer.

Selve meningen med kulturkompetanseperspektivet er å vise respekt for kulturelle forskjeller (Ortega og Faller, 2011)⁸¹.

Mari Trommald, direktør i bufdir forteller i NRK, at barnevernsansatte har pekt på kompetansebehov på kulturkompetanse (Nrk.no). Kulturkompetansen handler om å vite når og hvordan familiens bakgrunn skal vektlegges.

Dermed så kan vi se at kulturkompetanse er et gjennomgående viktig tema blant flere aktører med tilknytning barnevernstjenestene. Det er både saksbehandlere og familier selv, som etterspør høyere kulturkompetanse. Det er som vi ser i innslaget til NRK, at kulturkompetanse handler om å se familiens situasjon og bakgrunn og dermed vite når og hvordan dette skal vektlegges. Det er forskjellig fra hvordan man skal gå frem i samtaler og tiltak, avhengig av hvem man snakker med eller jobber imot.

Ransford Danso (2015), hevder i (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide 2017, s.82), derimot at kun kulturkompetanse ikke er tilstrekkelig. Han mener at man også skal legge vekt på sosial endring, altså endre på samfunnsstrukturen.

Det er med andre ord viktig for en saksbehandler å sette seg inn i flere roller og ikke kun kulturkompetanse. Hvis man blir for opptatt av kun kultur og kulturforklaringer, fjerner man oppmerksomheten fra andre faktorer (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017, s82).

Det er både fra saksbehandlerne selv, men også myndighetene ytret et ønske om mer kunnskap for sosialarbeiderne i arbeidet med familier og barn med minoritetsbakgrunn (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017 s.82).

4.4 Tre elementer

Ben-Ari og Strier (2009), mener derimot i (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017 s.83) at man aksepterer forskjeller, men at menneskers liv ikke alltid kan forstås. Det vil si at de påstår at man ikke kan utvikle seg i forståelsen av et annet liv og kultur, at det kun holder å akseptere at det er som det er.

Det er viktig meg læring og forståelse i barnevernsarbeidet og sosialt arbeid. Jeanne Marsh (2004), legger vekt på tre elementer. Det første elementet hun legger vekt på er at man

vrderer, forstår og tar ansvar. Det andre elementet hun legger vekt på er at man utvider sin forståelse og har erfaring med forskjellige gruppeslag i samfunnet vi lever i. Det siste elementet hun legger vekt på er at man har kunnskap som kan bidra til et likestilt samfunn (Rugåsa, Yilvisaker & Eide ,2017s 83).

Det vil si at for eksempel skal sosial arbeidere i saksbehandler status i barnevernet, ha ansvar selv til å forstå andre gruppeslag i samfunnet og videre bruke sin kunnskap til å bidra med et likestilt samfunn. Man kan derimot ikke som saksbehandler i kontakt med minoritetsfamilier, grave seg ned og ignorere at man kan bruke sin egen kunnskap til å videreutvikle likestillingen. Likestilling kan bidra til at minoritetsfamiliene blir bedre integrert og at de også føler seg sett og hørt. Det at man skal ha ansvar for å videreutvikle sin egen kunnskap er som nevnt ovenfor viktig.

Den profesjonelle utviklingen til hver enkelt av sosionomene og barnevernspedagogene, har en veldig stor betydning for den hjelpen som tilbys. Med dette kan vi dermed påpeke at for å ikke bidra til ytterligere utfordringer i en profesjonell sammenheng, hele tiden utvikle sin egen profesjon og ha ansvar for å videreutvikle sin kunnskap innenfor et gitt felt (Vindegg 2021s.42).

4.5 Arbeidsmåter

Tilvante arbeidsmåter kan ganske raskt bli rutinert og lite produktivt, hvis den enkelte ikke er bevisst på sin eller sin profesjons utvikling (Vindegg 2021 s.42). Det at man som en profesjonsutøver eksempelvis ikke er så kjent med hvordan det er å være i kontakt med minoritetsfamilier, og hvis man da heller ikke er bevisst på sin profesjon, kan dette i noen tilfeller bidra til ytterligere utfordringer og påvirke samspillet, men også kvaliteten av arbeidet som blir utført. Da kan dette påvirke barnet eller familien det gjelder negativt, og det kan da bli tatt beslutninger som ikke er forenlig med sakens egentlige utfall.

Sosialt arbeid gar en stor verdiforankring i kunnskap og kunnskapsutvikling (Vindegg 2021 s.35). Det at sosial rettferdighet, menneskerettigheter, kollektivt ansvar og respekt for mangfold er sentrale verdier i sosialt arbeid. Dermed kan vi ut ifra disse verdiene, vektlegge viktigheten av å utvikle sin kunnskap og dermed kan vi bruke en sentral verdi som er respekt. Det at det i tidligere undersøkelser beskrevet under teori, er noen foreldre som ikke føler seg sett eller får den følelsen av at de ikke klarer å gi sitt barn et godt oppvekst, er brudd på verdiforankringen i sosialt arbeid.

4.6 Kritisk Refleksjon og Empowerment

Kritisk refleksjon over egen egne erfaringer fra egen praksis er et godt utgangspunkt.

For å avsløre nedvurderende strukturer innebygd i institusjoner som språkbruk og relasjoner, må det rettes et kritisk blikk mot det bestående. Gjennom kritisk refleksjon kan sosialarbeidere og saksbehandlere bidra til dekonstruksjon av det selvvalgte (Hutchinson & Oltedal, 2017.s121).

Marx omtaler artskarakter i (Hutchinson & Oltedal, 2017 s.121), som den frie virksomheten. Man er opptatt av menneskets søk etter verdighet (Hutchinson & Oltedal 2017, s121). Her ser man at mennesket skal føle seg verd, i dialog med for eksempel en saksbehandler skal mor eller far føle seg sett og verdsatt.

I konfliktteoretiske praksisteorier finner vi fire sentrale begreper. Det er begreper som diskriminering, kritisk blikk, menneskeverd og frigjøring. Det forutsettes at det kan skje diskriminering av personer og grupper i institusjoner (Hutchinson & Oltedal 2017, s.85). Derfor av den grunn er det viktig å være bevisst på disse sentrale begrepene, og for at foreldre ikke skal føle seg diskriminert, er det viktig ifølge teorien å ha fokuset rettet mot kritisk blikk ovenfor det vi gjør.

Ansatte i velferdsyrker, spiller en viktig rolle i gjennomføringen av det sosiale arbeidet (Hutchinson & Oltedal 2017, s19).

Payne (2014), beskriver tre oppgaver for sosial arbeidere. Den ene oppgaven er Empowerment (Hutchinson & Oltedal 2017 s.19). I de nordiske velferdsstatene skal sosialarbeidere bidra til å støtte innbyggerne. Hvis man i barnevernet skal utøve makt, skal barnets og foreldrenes interesser ivaretas.

Gjennom gode samtaler, skal velferdsstatens arbeidere støtte brukerne som for eksempel pårørende i en barnevernssak, mobilisere avmakten altså Empowerment. Empowerment har en stor betydning og er veldig sentral for avmakt ovenfor de det gjelder. Dette ser vi kunne i noen tilfeller, blitt mer konsentrert om på grunn av det som kom frem i undersøkelsene beskrevet i teori der foreldrenes følelse av enveiskommunikasjon kom til syne.

Det har i barnevernsfeltet lenge vært et søkelys mot at det ofte har vært dårlig oppfølging av foreldre med barn under barnevernets omsorg (Angel 2011, s.129). Det kom på grunn av det en lov i 2006, om at tjenestene har ansvar om oppfølgingen av foreldre. Det vil si at det uansett lov, fortsatt per i dag er for dårlig oppfølging i visse tilfeller.

I en undersøkelse utført av Bjørn Øystein Angel, førsteamanuensis ved UIA, om at foreldre ønsker mer støtte og behandling, framfor å plassere ungene sine i en institusjon eller hos en annen familie (Angel 2011, s.130).

Det var noen foreldre som ga uttrykk for at deres omsorg og syn på oppvekst ble sett på som mindre god, sammenlignet med for eksempel de norske eller nordiske familienes syn og omsorg på oppvekst og barneoppdragelse. Det kommer fra en tid til en annen, nyere måter og tilnærminger innen sosialt arbeid, som har som mål å jevne ut makt og styrke brukerne (Angel 2011, s.130)

Empowerment er et viktig begrep når det kommer til det stykket der foreldre følte på en enveiskommunikasjon. Empowerment dreier seg om å både mobilisere makt og handlekraften. Foreldrenes mening om at det ble enveiskommunikasjon kan også bidra til at makt fordelingen blir til diskriminering. Det må få foreldre og barn i barnevernet til å ha et så eget innvirkning på sitt liv som mulig (Hutchinson & Oltedal, 2017 s. 84).

Et eksempel på et slik tilnærming er et Empowerment-program som Bufetat siden 2006 har tilbudt foreldre med barn i barnevernets omsorg (Angel 2011, s.130). Den tilnærmingen går ut på å styrke foreldre ved en eventuell omsorgsgivelse eller omsorgsovertakelse.

Slike programmer og kurser, er med på å følge loven om at tjenestene har ansvar for oppfølging og dermed kan dette være en måte på å avbalansere makt og føre til at foreldre med for eksempel annet syn på omsorg og oppdragelse, blir bedre belyst. Dermed kan utfordringer som mistillit, enveiskommunikasjon og diskriminering, i mindre grad påvirke samhandlingen mellom en saksbehandler i barnevernet og en forelder med et barn i barnevernet.

4.7 Tolk mot språkbarrierer

Å bruke tolk i kontakt med minoritetsfamilier, er noe som kan fungere godt med tanke på kommunikasjonen og for å få frem riktig budskap om arbeidet man utfører. Å bruke tolk som et verktøy kan dermed være et godt utgangspunkt, der man som saksbehandler føler at man ikke kommer helt igjennom.

Med tolk som et verktøy, kan man også benytte seg av brukermedvirkning. Altså at brukerne som i dette tilfellet er minoritetsfamilier, kan ha en innflytelse i beslutningsprosesser. Det vil da bidra til at familiene blir mer inkludert og ikke ekskludert i denne sammenheng.

Det finnes organiserte tolketjenester stort sett i de fleste norske kommunene (Skare,1996, s141).

Saksbehandlerne i kontakt med minoritetsfamiliene, kan i noen tilfeller tenke at det er brysomt å forholde seg til en tredje person, men det må huskes at det til slutt er barnevernet selv som bestemmer om det skal brukes tolk i samtaler (Skare,1996, s 142.). Å bruke tolk kan være en måte å jobbe effektivt på og et godt verktøy for både saksbehandlerne og minoritetsfamiliene. Dermed ser vi ut ifra tidligere teori der noen foreldre var analfabeter, at tolk kan være et nyttig verktøy.

Det å anvende tolk er ikke bare et nyttig verktøy. Ifølge (Ersin 1992), referert i (Skare 1996, s.142), kan det for tolken oppleves som tilfredsstillende at andre mennesker er avhengig av hans eller hennes tjenester.

Dersom saksbehandleren eller sosialarbeideren, ser slike holdninger mellom tolk og minoritetsforeldrene i en barnevernssak, er saksbehandleren nødt til å rette oppmerksom på dette. I alvorlige barnevernssaker som for eksempel overgrep eller mishandling, kan tolken også være såpas rystet at tolken ikke gjør en god nok jobb (Skare 1996, s142.). I slike tilfeller, kan tolk være en ytterligere utfordring for en sak.

For å være sikker på at kommunikasjonen mellom tolk og foreldre er av god kvalitet, viktig å leie inn tolker fra seriøse aktører. Det kan være en utfordring der tolken kommer med sine egne følelser og synspunkt.

Det at det tolk brukes i samtaler, kan også være med på å inkludere brukervedvirkningen. Hvis vi nå tar eksempel i en samtale, er tolk ikke er til stede og foreldre ikke har gode norskkunnskaper, blir innflytelse på beslutningene blokkert av språkbarrierer og dermed bruker man ikke brukervedvirkning.

5.0 Avslutning

I denne bacheloroppgaven har jeg gått litt nærmere inn på utfordringer som oppstår mellom minoritetsfamilier og barnevernet. Gjennom ulike undersøkelser og litteratur, har det kommet frem at det er en del utfordringer som i dagens samfunn oppstår mellom barnevernet og minoritetsfamilier på bakgrunn av kulturkompetanse, frykt for barnevernet, omsorgssyn og språkbarrierer, tilgjengelighet og tid.. Det har ut ifra litteraturen jeg har skrevet om i teoridelen, vært et tema det klart har vært viktig å forbedre og få frem i denne bacheloroppgaven. Dette temaet er kulturkompetanse. Det er ifølge undersøkelsene og litteratur, vært flere minoritetsfamilier i kontakt med barnevernet, som har etterspurt økt kulturkompetanse fordi de ikke føler seg forstått av den profesjonelle med tanke på at den profesjonelle ikke har økt sin kulturkompetanse. Det er også kommet frem litteratur på at det blir satt av litt lite tid til enhver familie. Da har jeg også kommet med litteratur i drøftingsdelen der det kommer frem om at tidsbruken og ressursene, blir overskygget av kommunestørrelse og språkbarrierer, gjennom at det er stor pågang i kommuner som for eksempel Oslo og at det tar veldig lang tid å forklare ulike tiltak til foreldre med dårlige språkkunnskaper. For å avdekke språkbarrierer, har det ifølge litteraturen jeg har beskrevet i drøftingen, vært organiserte tolketjenester i bruk i de fleste norske kommunene, men at det også er saksbehandlere som ikke tilkaller tolk på grunn av at de føler det er vanskelig å forholde seg til en tredjepart. Ifølge litteraturen kan det å bruke tolk være et nyttig verktøy, både imot språkbarrierer, men også effektivisering av arbeidet som blir gjort. Det har også ifølge litteraturen kommet frem frykt for barnevernet blant minoritetsfamiliene. Det er ifølge undersøkelser og litteratur frykt for at barnevernet tar barnene ifra familiene på et svakt grunnlag. Avslutningsvis vil jeg oppsummere at det som nevnt ovenfor er en del utfordringer knyttet til kulturkompetanse, språk, tilgjengelighet/tid og frykt for barnevernet.

6.0 Referanseliste

- Angel, Ø., B. (2011). Kurs til foreldre med barn i fosterhjem- en selvstyring av foreldre? Tidsskriftet Norges Barnevern. Vol 88. Utg. 3, s. 129-144.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2019, 13 november). Skap gode relasjoner. Bufdir: Skap gode relasjoner (Bufdir.no).
- Baisotti, V. & Sommerfeldt, A., P. (2020, 22.Jan). Barnevernet erkjenner kunnskapsmangel om innvandrerfamilier – ansatte får etterutdanning. NRK. [Skjerper krav til kulturkompetanse i barnevernet – NRK Vestland](#).
- Eriksen, T. og Sørheim, T. (2006). *Kulturforskjeller i praksis (4.utg.)* Gyldendal Norsk Forlag.
- Fylkesnes, K., M., Iversen, C., A., Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). *Frykten for barnevernet: En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger*. Tidsskriftet Norges Barnevern. Vol.92, Utg. 2, s.81-96.
- Fylkesnes, K., M. & Netland, M. (2013). *God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandlers og foreldres erfaringer*. Tidsskriftet Norges Barnevern. Vol.89, Utg. 4, s. 221-235.
- FN-Sambandet. (2022, 04.Februar). Barnekonvensjon. [Barnekonvensjonen \(fn.no\)](#).
- FN- sambandet. (2022, 4. februar). *Barnekonvensjonen*. FN- sambandet. Hentet 15. april 2022 <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>
- Fixdal, T. (2018). Problem eller utfordring? Tidsskriftet Den Norske Legeforening.
- Hutchinson, G. og Oltedal, S. (2017). *praksisteorier i sosialt arbeid*. Universitetsforlaget.
- Levin, I. (2015). Sosialt arbeid som spenningsfelt. I Ellingsen, I. T., Levin, I., Berg, B. og Kleppe, L. C. (Red.) *Sosialt arbeid en grunnbok*. Universitetsforlaget.
- Ljones, H., E., Hollekim, R., Christiansen, Ø. (2019). Råd og veiledning som tiltak i barneverntjenesten: utviklingsstøtte for barn eller standardisering av foreldreskap? Tidsskriftet Norges Barnevern. Vol. 96, Utg. 3, s. 152-170.
- Martinsen, H., K., Ellingsen, T., I., Glemmestad, H., Zachariassen, C., Ytreland, L., Kalleberg, R., L., Saugerud, T., Karlsholm, N. & Harby, H. (2017). *Sosionomens kunnskap er viktig i barnevernet-ta den i bruk*. Fontene. [Sosionomens kunnskap er viktig i barnevernet – ta den i bruk! | Fontene.no](#).
- Nølland, I., S., Vedøy, G., Gjerstad, B. (2016). Arbeidsinnvandrerfamiliers møter med kommunale tjenester. Norsk statsvitenskapelig tidsskrift. Vol.32, Utg.2, s.142-164.
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S. og Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv. Sosialt arbeid med barn og familier (1.utg.)*. Gyldendal Norsk Forlag.
- Schackt, J. (2019). Kultur. I Store Norske Leksikon. [kultur – Store norske leksikon \(snl.no\)](#).
- Skare, S. (1996). *Flerkulturelt barnevernsarbeid (2.utg.)* Kommuneforlaget AS.

Thunem, G. (2013). Fleirkulturell forståing og kommunikasjon. Bibliotekutvikling. [Fleirkulturell forståing og kommunikasjon - Konflikthandtering i biblioteket \(bibliotekutvikling.no\)](https://bibliotekutvikling.no).

Tønnesen, M. (2022, 19.April). Arbeidsinnvandring. I Store Norske Leksikon. [arbeidsinnvandring – Store norske leksikon \(snl.no\)](https://snl.no).

Wæhle, E. (2018, 22.August). Minoritet. I Store Norske Leksikon. [minoritet – Store norske leksikon \(snl.no\)](https://snl.no).

Weele, D., V., Judith & Fiecko, M., Elwira (2020). *Kulturelle fallgruver i vurderinger av foreldrenes omsorgsevne: innspill og veiledning for barnevern, sakkyndige og rettens aktører*. Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål. Vol. 29, s. 126-147.

